

T.C.
ÇEVRE VE ŞEHİRCİLİK BAKANLIĞI
Strateji Geliştirme Başkanlığı

07 Eylül 2020

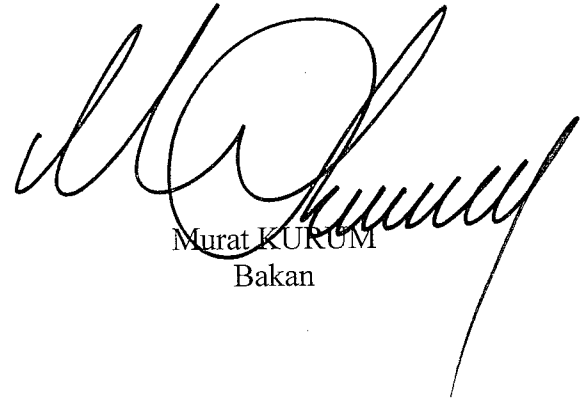
Sayı :30824082-610 187433
Konu :Yazılı Soru Önergeleri

.../.../2020

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Milletvekilllerimiz tarafından şahsıma yöneltilen ve ilişik listede; TBMM Esas numaraları ve konuları belirtilen yazılı soru önergeleri incelenmiş olup, söz konusu önergelerde yer alan hususlara ilişkin cevaplarımız ekte sunulmuştur.

Bilgilerinizi ve gereğini arz ederim.

Murat KURUM
Bakan

EK:

- Liste (7 Adet- 9 Sayfa)
- Cevap Yazısı (80 Adet, 166 Sayfa)

G.K.

7/11635	7/31501	7/32330-7/32333
7/19450	7/31619-7/31621	7/32466-7/32467
7/25261	7/31623	7/32489
7/26104	7/31715-7/31720	7/32568
7/26932	7/31722-7/31727	7/32570-7/32572
7/30575	7/31831	
7/30582	7/31833-7/31835	
7/30940-30942	7/31838-7/31840	
7/31037	7/32057-7/32060	
7/31039	7/32062-7/32071	
7/31187-7/31186	7/32205-7/32208	
7/31188	7/32211-7/32212	
7/31324-7/31326	7/32214-	
7/31440	7/32216-7/32219	

İSTANBUL MİLLETVEKİLİ
SAYIN GÜRSEL TEKİN'İN
TBMM 7/26104 ESAS SAYILI
YAZILI SORU ÖNERGESİNE
DAİR SORULARI VE CEVAPLARI

SORULAR:

Tuz Gölü, Türkiye'nin korunması gereken en kritik gölü kabul ediliyor. Türkiye'nin en önemli edemizim merkezi; birçok bitki ve kuş türünün genetik rezerv alanı olan Tuz Gölü, Bakanlar Kurulu kararı ile de "Tuz Gölü Özel Çevre Koruma Bölgesi" olarak tespit ve ilan edilmişti. Ancak, Konya ve yakın çevresinde giderek artan nüfus, çevre faktörü dikkate alınmadan kurulan sanayi kuruluşları ve maalesef herhangi bir arıtmaya tabi tutulmadan doğrudan Tuz Gölü'ne akıtılan kanalizasyon suları kirlilik düzeyi tehlikeli boyutlara ulaştırdı. Tuz Gölü'nde acilen önlemler alınması gerekiyor. Tuz gölü can çekiyor. Tuz ihtiyacının karşılandığı bu göle daha önce akan kanalizasyon suları nedeniyle oluşan sorun bir türlü çözülüyor. Bu faciaya dur demek ve tuzun kokmasına fırsat vermemek için bakanlığın üzerine düşen görevi bir an önce yerine getirmesi gerekiyor. Kanalizasyonunun direkt ve yeraltı sularına karışarak göle akmaması için yeni bir eylem planı yapmak ve kalıcı radikal çözümler üretmemiz gerekiyor. Göl havzasında kullanılan tüm kimyasallarında yeraltı suları ile göle verdiği zarar ortada. Bilindiği üzere Tuz Gölü'nde ki kirlenmenin araştırılarak, alınması gereken önlemlerin belirlenmesi amacıyla TBMM nezdinde daha önce bir Araştırma Komisyonu kurulmuş ve bu konuda bir rapor yayınlamıştı. Raporda; kısa, orta ve uzun vadede yapılması gereken hususlar tespit edilmişti. Ancak, raporun düzenlenmesinden sonra Tuz Gölü ve çevresinde yaşanan çevre kirliliğine yönelik bırakın bir azalmayı giderek artış olduğu anlaşılmaktadır.

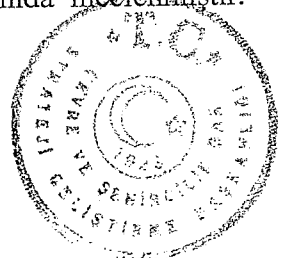
- 1) Meclis Araştırma Komisyonu'nun kararları hangi gerekçelerle yok sayılmaktadır?
- 2) Bu konuda yapılması gereken çalışmalar neden ihmal edilmekte ve yerine getirilmemektedir?
- 3) Meclis Araştırma Komisyonu raporunu uygulamayan yetkililer hakkında herhangi bir soruşturma açılmış mıdır?
- 4) Tuz gölünde yaşanan katliama nasıl dur demeyi düşünüyorsunuz?

CEVAP:

Türkiye'nin önemli sulak alanlarından birisi olan ve içinde ender bulunabilecek doğal değerleri barındıran "Tuz Gölü Havzası" 2000/1381 sayılı Bakanlar Kurulu Kararı ile "Özel Çevre Koruma Bölgesi" olarak ilan edilmiş ve bu karar 02.11.2000 tarih ve 24218 sayılı Resmi Gazetede yayımlanarak yürürlüğe girmiştir. Çevre illerden kaynaklanan kentsel atıkların yerinde artılarak göldeki kirliliğin önlenmesi, Tuz Gölü ve bağlı göllerin oluşturduğu sulak alan sisteminin korunması, yer altı sularının korunması, buna bağlı olarak topraktaki çoraklaşmanın giderilmesi ve dolayısıyla tarım ve hayvancılığın desteklenerek yöre halkının kalkındırılması için yapılması gereken çalışmaların belirlenmesi amacıyla "Tuz Gölü Entegre Fizibilite Çalışması" yapılmış ve 2001 yılında tamamlanmıştır.

Yapılan bu çalışmada;

- 1-Toprak bilgileri etüt edilmiştir.
- 2-Biyotop etütleri (göl, stepik ve orman) yapılmıştır.
- 3-Kültürel ve tarihi miras incelenmiştir.
- 4-Arazi kullanımı; doğal kaynaklar ve kentsel ve endüstriyel alanlar başlıkları altında incelenmiştir.
- 5-Mevcut atık su durumu incelenmiştir.
- 6-Mevcut katı atık durumu incelenmiştir.
- 7-Sosyo-ekonomik yapı incelenmiştir.

8-Atıksu Oluşum Envanteri çıkarılmış, bu kapsamda yerleşimlerdeki atık karakterleri ve yüzey sularına atık yükleri belirlenmiştir.

9-Katı atık envanteri çıkarılmıştır. Her yerleşim için evsel atık üretimi, tıbbi atık üretimi ve endüstriyel atık üretimi belirlenmiştir.

10-Bölgede planlamakta olan faaliyetler incelenmiştir.

Bu kapsamda; bölgede Aksaray, Şereflikoçhisar, Cihanbeyli Katı Atık Düzenli Depolama Tesisleri ihale bedellerinin 1/3 oranındaki bedeli Mülga Özel Çevre Koruma Kurumu Başkanlığı tarafından hibe olarak karşılanmıştır. Yine bahse konu alan içerisindeki Atık su Arıtma Tesislerine finansal destek de sağlayarak yapımını üstlenmiş ve faaliyete geçirmiştir. Bölgede acil önlemlerin alınması için altyapı çalışmalarının yanı sıra ekolojik araştırma projeleri de yaptırılmıştır.

Tuz Gölü havzasında yoğun olarak sürdürülmekte olan tarımsal faaliyetlerinde yeraltından aşırı su çekilmesi nedeni ile yeraltı su kaynaklarının azalması, toprakların çoraklaşması nedenleri ile bu tehditlerin ortadan kaldırılması veya minimuma indirilmesi ve havzadaki doğal kaynakların korunabilirliğinin sağlanması, önlemlerin alınması ancak havzaya ait temel bilgilerin detaylı elde edilmesi ile mümkün olacağından hareketle "Tuz Gölü Özel Çevre Koruma Bölgesi Toprak ve Arazi Kalite Sınıflaması ile Alternatif Tarımsal Uygulamaların Belirlenmesi" Projesi 25.07.2002 tarihinde başlatılmış ve sonuçlandırılmıştır.

Uygulanan tarım faaliyetlerinin toprak ve su kaynaklarına olan olumsuz etkilerin azaltılabilmesi ve mevcut toprak ve su kaynaklarının en iyi yönetiminin sağlanabilmesi için alternatif arazi kullanım durumu ortaya konmuş, farklı arazi kullanım türleri için sulama programları ve verim düzeyi tahminleri yapılmıştır. Ayrıca, Tuz Gölü Özel Çevre Koruma Alanında çevre kirliliği açısından en az risk taşıyan gübre ve tarım ilacı miktarları belirlenmiştir. Tüm bu projelerin çıktıları 2004-2005 yılları arasında yaptırılan "Tuz Gölü Özel Çevre Koruma Bölgesi Yönetim Planı" çalışmasında değerlendirilerek eylem planları hazırlanmıştır.

Ulusal mevzuat ve taraf olunan uluslararası sözleşmelerin eylem planları çerçevesinde, nesli tehdit ve tehlike altında olan türlere yönelik popülasyon izleme ve koruma faaliyetleri ile; türlerin korunmasına yönelik stratejilerin geliştirilmesi ve yerel halk, ziyaretçi ve turizm yatırımcılarının, eğitim ve bilinçlendirme yolu ile koruma faaliyetlerine iştirakini sağlamak amaçlanmakta olup, yapılması gereken çalışmalar yapılmakta ve yapılmaya devam etmektedir.

Tuz Gölü Özel Çevre Koruma Bölgesinde acil, çok önemli ve bir daha geri getirilemez doğal ekosistemlerin korunması için yerel ve ulusal seviyede karar vericilere temel prensipleri temin etme bölge halkı için ekolojik ve ekonomik olarak yaşanabilir bir geleceğin yaratılmasına katkıda bulunmak amacıyla; 2005-2007 yılları arasında "Tuz Gölü Özel Çevre Koruma Bölgesi Biyolojik Çeşitlilik Araştırma Projesi", Konya Kapalı Havzası içinde yer alan Tuz Gölü Alt Havzasının mevcut yerüstü ve yeraltı su kaynaklarının potansiyelinin nitelik ve nicelik yönünden durum tespiti, mevcut sorunların ortaya konulması, sorunların giderilebilmesi ve ihtiyaçların karşılanabilmesi amacıyla koruma kullanım kararlarının oluşturulması için 2009-2010 yılları arasında "Tuz Gölü Özel Çevre Koruma Bölgesi Su Kaynakları Yönetim Planı Projesi," Alandaki hassas habitatların belirlenmesi ve bölgede yayılış gösteren nadir, endemik ve nesli tehlikede olan bitki türlerinin tespiti ve bu türler üzerindeki tehditlerin ve koruma tedbirlerinin ortaya konulması amacıyla 2010 yılında "Tuz Gölü Özel Çevre Koruma Bölgesi Habitat İzleme Projesi" tamamlanmıştır.

Diğer taraftan, Tuz Gölü Özel Çevre Koruma Bölgesi'nde sürdürülebilir koruma ve kullanım kararlarına esas olmak üzere biyolojik çeşitliliğin (flora-fauna) tespiti, mevcut durumun ortaya konulması; endemik, nadir, nesli tehdit ve tehlike altında olan tür ve habitatların sınıflandırılması, bölgeleşmesi, tehditlerinin ve korunmasına esas verilerin ortaya konulması, koruma ve kullanma ilkelerinin belirlenmesi ve yönetilmesini sağlamak üzere karar vericilere yol göstermesi amacıyla 2018-2019 yılları arasında "Tuz Gölü Özel Çevre Koruma Bölgesi Biyolojik Çeşitlilik Araştırma Projesi" yaptırılmıştır.

Bu proje sonucunda; Tuz Gölü'nün biyolojik çeşitlilik bakımından çok özel ve önemli habitatlara sahip olduğu belirlenerek, alanda dünyanın başka bölgelerinde görülmeyen 71 adet endemik bitki türü tespit edilmiştir. Tuz Gölü'nün endemik bitkileri diğer bölgelerden farklı olarak tuza ve kuraklığa dayanıklı ırklar içermekte olup, tespit edilen türler hızla kuraklaşan ve çoraklaşan dünyamızda paha biçilmez bir genetik kaynaktır.

Tuz Gölü Özel Çevre Koruma Bölgesi içerisinde bulunan yerleşimlere ait 4 adet doğal, 6 adet konvansiyonel Atık su Arıtma Tesisleri ile bu yerleşimlerin atık suları arıtılarak ilgili mevzuat çerçevesinde standartlara uygun şekilde bertaraf edilmektedir.

Bu güne kadar; Tuz Gölü Özel Çevre Koruma Bölgesi içerisinde yapılan, araştırma projeleri, yönetim planları ve atık su arıtma tesisleri ile atık suların bertarafı sağlanmıştır. Nüfus artışı ve yeni sanayi tesisleri dikkate alınarak, yapılacak ilave atık su arıtma tesisleri ile de Tuz Gölünün korunmasına devam edilecektir.

